

5.3. Առողջապահություն

ՀՀ առողջապահական համակարգի գործունեությունը: Ըստ ՀՀ առողջապահության նախարարության ամփոփ տեղեկատվության, 2007թ. հանրապետությունում բնակչության ստացիոնար բուժում իրականացվել է 135 հիվանդանոցներում, որոնց 73.3%-ը ՀՀ առողջապահության նախարարության ենթակայության տակ են: Վերջինիս ենթակայության տակ են նաև հանրապետությունում գործող 467 ամբուլատոր-պոլիկլինիկական հիմնարկներից 380-ը կամ 81.4%-ը:

Առողջապահական համակարգի տեսակարար ցուցանիշներն ըստ ՀՀ մարզերի, 2007թ.

	Բժիշկների թվաքանակը 10000 բնակչի հաշվով, մարդ	Միջին բուժ-անձնակազմի թվաքանակը 10000 բնակչի հաշվով, մարդ	Հիվանդանոցներ ընդունված հիվանդների թվաքանակը 100 բնակչի հաշվով, մարդ	Հիվանդանոցային մահ-ճակատների քանակը 10000 բնակչի հաշվով, միավոր	Սեկ հիվանդի ստացիոնար բուժման միջին տևողությունը (սեկ հիվանդի կողմից հիվանդանոցային մահճակալի զբաղեցրած օրերի միջին քանակը), օր	Ամբուլատոր-պոլիկլինիկական հիմնարկների քանակը 10000 բնակչի հաշվով, միավոր	Հաճախումների քանակն ամբուլատոր-պոլիկլինիկական հիմնարկներում սեկ բնակչի հաշվով
Ընդամենը ՀՀ	37.9	57.6	8.9	40.6	9.3	1.4	3.0
որից՝ ՀՀ առողջապահության նախարարության համակարգում							
ք.երևան	74.5	75.6	6.9	66.3	10.4	1.0	3.6
Արագածոտն	16.7	49.8	3.8	31.2	5.5	1.6	2.0
Արարատ	16.3	38.6	4.5	29.1	8.9	2.1	2.5
Արմավիր	14.3	40.9	3.4	12.9	6.5	2.1	2.5
Գեղարքունիք	14.4	50.9	4.2	33.6	21.4	1.5	2.5
Լոռի	17.8	42.4	5.1	21.3	6.9	1.5	2.6
Կոտայք	19.6	45.5	4.8	28.3	11.8	1.6	2.7
Շիրակ	19.8	57.1	6.7	31.8	9.0	1.3	2.6
Սյունիք	18.7	53.3	5.2	35.7	11.1	1.8	3.9
Վայոց ձոր	20.3	50.3	4.2	32.3	6.1	1.6	2.8
Տավուշ	18.7	51.9	4.5	27.6	6.6	1.6	2.1

Բնակչության հիվանդացությունն առաջին անգամ հաստատված ախտորոշումով, 2007թ.

	100000 բնակչի հաշվով	0-14 տարիքի 100000 բնակչի հաշվով
Գրանցված հիվանդացությունների քանակը, ընդամենը	22789.9	41001.6
որանցից՝		
տարափոխիկ և մակաբույծ հիվանդություններ	2078.1	4546.1
նորագոյացություններ	259.1	42.8
էնդոկրին համակարգի հիվանդություններ, սնուցման խախտումներ, նյութափոխանակության և իմունիտետային խանգարումներ	396.1	491.0
արյան և արյունաստեղծ օրգանների հիվանդություններ	282.8	763.1
հոգեկան խանգարումներ	215.1	137.7
նյարդային համակարգի և զգայական օրգանների հիվանդություններ	2622.0	4268.6
արյան շրջանառության հիվանդություններ	1311.3	89.8
շնչառական օրգանների հիվանդություններ	9322.5	22723.6
մարսողական օրգանների հիվանդություններ	1325.4	2473.1
միզասեռական համակարգի հիվանդություններ	1174.6	633.1
հղիության, ծննդաբերությունների և հետծննդյան ժամանակաշրջանի բարդություններ ¹	1532.2	x
մաշկային և ենթամաշկային բջջանքի հիվանդություններ	1046.5	1604.7
ոսկրամկանային համակարգի և շարակցական հյուսվածքների հիվանդություններ	440.4	207.4
բնածին շեղումներ (զարգացման արատներ)	66.8	209.2

¹ Ցուցանիշը հաշվարկվում է ֆերտիլային տարիքի (15-49 տարեկան) կանանց հաշվով:

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

	100000 բնակչի հաշվով	0-14 տարիքի 100000 բնակչի հաշվով
ախտանիշներ, նշաններ և ճշտորեն չնշված վիճակներ	87.4	190.4
վնասվածքներ և թունավորումներ	1609.9	2044.0
պերինատալ շրջանում առաջացող առանձին վիճակներ	x	576.9

Կանխարգելիչ հետազոտություն անցած (ստուգված) բնակչության թվաքանակը, 2007թ.

Ստուգվել են, հազ. մարդ	մեծահասակներ	161.6
	դեռահասներ (15-17 տարեկան)	171.3
	երեխաներ (0-14 տարեկան)	581.9
% -ով ստուգման ենթակա անձանց թվաքանակից	մեծահասակներ	91.5
	դեռահասներ (15-17 տարեկան)	92.2
	երեխաներ (0-14 տարեկան)	92.5

Շտապ բուժօգնության գործունեության հիմնական ցուցանիշները, 2007թ.

Շտապ բուժօգնության կայանների քանակը, միավոր	75	
Բժիշկների թվաքանակը, 10000 բնակչի հաշվով	0.7	
Բրիգադների քանակը, միավոր	ընդհանուր պրոֆիլային	232
	մասնագիտացված	24
	բուժակային	110
Կանչերով սպասարկված անձանց թվաքանակը, 1000 բնակչի հաշվով	108.4	
Անհետաձգելի և պլանային խորհրդատվական բաժանմունքներ	քանակը, միավոր	1
	սպասարկված անձանց թվաքանակը, մարդ	7

Ստոմատոլոգիական հիմնարկները, 2007թ.

Առանձնացված ստոմատոլոգիական հիմնարկների քանակը	մեծահասակների	36
	երեխաների	7
Ստոմատոլոգիական բաժանմունքներ ունեցող բուժկանխարգելիչ հիմնարկների քանակը		139
Բուժկանխարգելիչ հիմնարկների կազմում գործող ատամնապրոթեզային բաժանմունքների (կաբինետների) քանակը		54

Հիվանդացությունը հղիների շրջանում, 2007թ.

(հղիությունն ավարտած հիվանդ կանանց ընդհանուր թվաքանակից, %)

Սակավարյունություն	14.3
Արյան շրջանառության համակարգի հիվանդություններ	0.4
Հիպերտենզիվ խանգարում հղիության ժամանակ	3.0
Միզասեռական համակարգի հիվանդություն	15.1

Կանանց կողմից հակաբեղմնավորիչ միջոցների օգտագործման ընդգրկվածությունը, 2007թ.

(ֆերտիլային տարիքի 1000 կնոջ հաշվով)

Ներարգանդային պարույր ունեցողներ	9.9
Հորմոնալ հակաբեղմնավորիչ միջոցներ օգտագործողների թվաքանակը	5.8
Ներդրված են ներարգանդային պարույրներ	2.0

Նորածինների հիվանդացության բաշխվածությունը ըստ արձանագրված հիվանդությունների, 2007թ.

	1000 հասուն ծնվածների հաշվով	1000 անհաս ծնվածների հաշվով
Բնածին շեղումներ	12.7	47.2
Ծննդաբերական վնասվածքներ	10.4	23.2
Ներարգանդային թվածնաքաղց և շնչահեղձություն ծննդաբերության ժամանակ	30.9	335.2
Բնածին թոքաբորբ	2.1	40.0
Սեպտիցեմիա	0.3	8.8
Հեմոլիտիկ հիվանդություն	5.1	5.1
Ընդամենը	81.7	663.6

Երեխաների հիվանդացության բաշխվածությունը ըստ արձանագրված հիվանդությունների կյանքի առաջին տարում, 2007թ.

	Ընդամենը, միավոր	%-ով ընդհանուրից
Վարակիչ և մակարոնակա	1818	3.2
Ներզատական համակարգի, սնուցման, նյութափոխանակության և իմունիտետի խանգարումներ	2415	4.2
Արյան և արյունաստեղծ օրգանների	2122	3.7
Նյարդային համակարգի և զգայարանների	1355	2.4
Աչքի և նրա հավելյալ ապարատի	2617	4.6
Ականջի և պտկածն ելունի	3432	6.0
Շնչառական օրգանների	27674	48.4
Մարսողության օրգանների	5751	10.0
Միզասեռական համակարգի	1832	3.2
Բնածին արատներ	754	1.3
Պերինատալ շրջանում առաջացող առանձին վիճակներ	5246	9.2
Վնասվածքներ և թունավորումներ	242	0.4
Այլ	1934	3.4
Գրանցված հիվանդությունների քանակը	57192	100.0

Երեխաների ընդգրկվածությունը պատվաստումներով, 2007թ.

	(%)
Պոլիոմելիտ ¹	90.0
Ղիֆտերիա, փայտացում ¹	87.6
Կապույտ հազ ¹	84.8
Կարմրուկ ²	92.0
Տուբերկուլոզ ¹	93.6

Հիվանդություններից հաշմանդամ դարձած երեխաների թվաքանակի սեռատարիքային բաշխվածությունը, 2007թ.

	Հաշմանդամ երեխաների թվաքանակը				այդ թվում՝ ըստ տարիքային խմբերի									
	ընդամենը		նրանցից՝ առաջնակի		0 - 4 տարեկան		5 - 9 տարեկան		10 - 14 տարեկան		15 տարեկան		16-17 տարեկան	
	տղա	աղջիկ	տղա	աղջիկ	տղա	աղջիկ	տղա	աղջիկ	տղա	աղջիկ	տղա	աղջիկ	տղա	աղջիկ
Նյարդահոգեկան	2367	1075	382	139	304	141	557	267	814	369	263	88	429	210
Աչքի ախտահարումներ	492	171	72	24	32	10	108	36	172	70	58	26	122	29
Քիթ-կոկորդականջի օրգանների ախտահարումներ	294	144	58	15	28	16	79	46	97	49	30	7	60	26
Ներքին օրգանների	1090	434	209	72	103	54	270	83	385	152	114	47	218	98
Ուռուցքային	139	82	30	19	18	6	35	21	41	34	13	10	32	11
Վիրաբուժական	646	294	110	46	71	27	127	59	235	101	68	33	145	74
Մաշկային	34	9	6	-	2	-	6	2	14	4	3	2	9	1
Ընդամենը	5062	2209	867	315	558	254	1182	514	1758	779	549	213	1015	449

Տարափոխիկ հիվանդություններ: Ըստ ՀՀ առողջապահության նախարարության ամփոփ տեղեկատվության, հանրապետությունում 2008թ. հունիսին և հունվար-հունիսին գրանցվել են հետևյալ տարափոխիկ հիվանդությունները.

¹ Մինչև 1 տարեկան երեխաներ:
² Մինչև 2 տարեկան երեխաներ:

Հայաստանի Հանրապետությունում արձանագրված տարափոխիկ հիվանդությունների բացարձակ և հարաբերական ցուցանիշները

Հիվանդությունների անվանումը	2008թ. հունիս				2007թ. հունիս			
	ընդամենը		որից՝ 0 -14 տարեկանների մոտ		ընդամենը		որից՝ 0 -14 տարեկանների մոտ	
	արձանագրված դեպքերի քանակը	հարաբերական ցուցանիշը 100000 բնակչի հաշվով	արձանագրված դեպքերի քանակը	հարաբերական ցուցանիշը 100000 համապատասխան տարիքի բնակչի հաշվով	արձանագրված դեպքերի քանակը	հարաբերական ցուցանիշը 100000 բնակչի հաշվով	արձանագրված դեպքերի քանակը	հարաբերական ցուցանիշը 100000 համապատասխան տարիքի բնակչի հաշվով
Որովայնային տիֆ	3	0.1	-	-	-	-	-	-
Սլայմոնելյոզային ինֆեկցիաներ	42	1.3	23	3.7	68	2.1	50	7.7
Սուր աղիքային հիվանդություններ	485	15.0	330	52.9	465	14.4	317	48.8
այդ թվում՝ բակտերիալ դիզենտերիա	44	1.4	18	2.9	64	2.0	39	6.0
էնտերիտներ, կոլիտներ, գաստրոէնտերիտներ, սննդային տոքսիկոինֆեկցիաներ՝ հարուցված հաստատված հարուցիչներով	153	4.7	126	20.2	112	3.5	88	13.5
սուր աղիքային ինֆեկցիաներ՝ չհաստատված և չճշգրտված հարուցիչներով	288	8.9	186	29.8	289	9.0	190	29.2
Դիզենտերիայի մանրէակիր	1	0.0	-	-	1	0.0	-	-
Տուլարեմիա	-	-	-	-	3	0.1	-	-
Բրուցելյոզ առաջնակի ախտորոշված	37	1.1	3	0.5	31	1.0	2	0.3
Հարակապույտ հազ	3	0.1	3	0.5	3	0.1	3	0.5
ՉԻԱՀ	13	0.4	-	-	7	0.2	-	-
ՄԻԱՎ	16	0.5	-	-	12	0.4	-	-
Սուր թորչոճմած պարալիչ	1	0.0	1	0.2	-	-	-	-
Վիրուսային հեպատիտ	56	1.7	21	3.4	61	1.9	22	3.4
որից՝ հեպատիտ Ա	41	1.3	20	3.2	36	1.1	18	2.8
հեպատիտ Բ	7	0.2	1	0.2	9	0.3	1	0.2
Ինֆեկցիոն մոնոնուկլեոզ	13	0.4	10	1.6	7	0.2	5	0.8
Պարոտիտ համաճարակային	7	0.2	5	0.8	7	0.2	7	1.1
Լեպտոսպիրոզ	1	0.0	-	-	-	-	-	-
Վերին շնչուղիների սուր ինֆեկցիաներ	3735	115.8	2518	403.3	3697	114.8	2628	404.5
Շնչառական օրգանների տուբերկուլյոզ	85	2.6	4	0.6	140	4.3	3	0.5
Գոնոկոկային վարակ (հոնորեա)	2	0.1	-	-	8	0.2	-	-
Քոս	15	0.5	8	1.3	13	0.4	5	0.8
Ոլջոտություն (պեդիկուլյոզ)	10	0.3	6	1.0	24	0.7	24	3.7
Լեշմանյոզ	3	0.1	3	0.5	-	-	-	-

Հայաստանի Հանրապետությունում արձանագրված տարափոխիկ հիվանդությունների բացարձակ և հարաբերական ցուցանիշները

Հիվանդությունների անվանումը	2008թ. հունվար-հունիս				2007թ. հունվար-հունիս			
	ընդամենը		որից՝ 0 -14 տարեկանների մոտ		ընդամենը		որից՝ 0 -14 տարեկանների մոտ	
	արձանագրված դեպքերի քանակը	հարաբերական ցուցանիշը 100000 բնակչի հաշվով	արձանագրված դեպքերի քանակը	հարաբերական ցուցանիշը 100000 համապատասխան տարիքի բնակչի հաշվով	արձանագրված դեպքերի քանակը	հարաբերական ցուցանիշը 100000 բնակչի հաշվով	արձանագրված դեպքերի քանակը	հարաբերական ցուցանիշը 100000 համապատասխան տարիքի բնակչի հաշվով
Որովայնային տիֆ	9	0.3	1	0.2	5	0.2	4	0.6
Սլայմոնելյոզային ինֆեկցիաներ	168	5.2	97	15.5	117	3.6	85	13.1
Սուր աղիքային հիվանդություններ	2345	72.7	1662	266.2	2159	67.0	1379	212.3
այդ թվում՝ բակտերիալ դիզենտերիա	299	9.3	166	26.6	304	9.4	186	28.6
իերսինիոզ	-	-	-	-	2	0.1	1	0.2

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Հիվանդությունների անվանումը	2008թ. հունվար-հունիս				2007թ. հունվար-հունիս			
	ընդամենը		որից՝ 0 -14 տրեկանների մոտ		ընդամենը		որից՝ 0 -14 տարեկանների մոտ	
	արձա-նագրված դեպքերի քանակը	հարաբե-րական ցուցա-նիշը 100000 բնակչի հաշվով	արձա-նագրված դեպքերի քանակը	հարաբե-րական ցուցա-նիշը 100000 համա-պատաս-խան տարիքի բնակչի հաշվով	արձա-նագրված դեպքերի քանակը	հարաբե-րական ցուցա-նիշը 100000 բնակչի հաշվով	արձա-նագրված դեպքերի քանակը	հարաբե-րական ցուցա-նիշը 100000 համա-պատաս-խան տարիքի բնակչի հաշվով
Էնտերիտներ, կոլիտներ, գաստրո-էնտերիտներ, սննդային տոքսիկո-ինֆեկցիաներ՝ հարուցված հաստատ-ված հարուցիչներով	635	19.7	544	87.1	515	16.0	400	61.6
սուր աղիքային ինֆեկցիաներ՝ չհաս-տատված և չճշգրտված հարուցիչ-ներով	1411	43.7	952	152.5	1338	41.5	792	121.9
Դիզենտերիայի մանրէակիր	4	0.1	-	-	6	0.2	1	0.2
Տուլարեմիա	-	-	-	-	39	1.2	12	1.8
Սիբիրյան խոց	1	0.0	-	-	1	0.0	-	-
Բրուցելյոզ առաջնակի ախտորոշված	118	3.7	8	1.3	107	3.3	9	1.4
Կապույտ հազ	3	0.1	3	0.5	1	0.0	1	0.2
Հարակապույտ հազ	13	0.4	12	1.9	4	0.1	4	0.6
Սեմինգոկոկային ինֆեկցիա	5	0.2	2	0.3	7	0.2	7	1.1
ՉԻԱՀ	41	1.3	-	-	29	0.9	-	-
ՄԻԱՎ	71	2.2	-	-	46	1.4	-	-
Սուր թորչոմած պարալիչ	6	0.2	6	1.0	6	0.2	6	0.9
Վիրուսային հեպատիտ	618	19.2	276	44.2	468	14.5	180	27.7
որից՝ հեպատիտ Ա	505	15.7	271	43.4	351	10.9	172	26.5
հեպատիտ Բ	62	1.9	4	0.6	48	1.5	4	0.6
Ինֆեկցիոն մոնոնուկլեոզ	56	1.7	35	5.6	52	1.6	30	4.6
Պարոտիտ համաճարակային	46	1.4	37	5.9	60	1.9	53	8.2
Մալարիա առաջնակի հայտնաբերված	1	0.0	-	-	1	0.0	-	-
Լեպտոսպիրոզ	1	0.0	-	-	-	-	-	-
Վերին շնչուղիների սուր ինֆեկցիաներ	49199	1524.8	31819	5095.9	45812	1422.2	30602	4710.2
Գրիպ	58	1.8	18	2.9	1053	32.7	532	81.9
Շնչառական օրգանների տուբերկուլյոզ	522	16.2	22	3.5	573	17.8	13	2.0
Սիֆիլիս	1	0.0	-	-	12	0.4	-	-
Գոնոկոկային վարակ (հոնորեա)	6	0.2	-	-	44	1.4	-	-
Քոս	152	4.7	61	9.8	147	4.6	58	8.9
Ոլջուտություն (պեդիկուլյոզ)	962	29.8	949	152.0	1834	56.9	1797	276.6
Լեշմանյոզ	4	0.1	4	0.6	-	-	-	-

Մարդու իմունային անբավարարության վիրուսի (ՄԻԱՎ) նկատմամբ շճաբանական հետազոտությունների արդյունքները: Ըստ ՉԻԱՀ-ի կանխարգելման հանրապետական կենտրոնի ամփոփ տեղեկատվության, 2008թ. հունվար-հունիսին հանրապետությունում ՄԻԱՎ-ի հետազոտությունների արդյունքների վերաբերյալ տվյալները ներկայացված են ստորև աղյուսակներում.

ՄԻԱՎ-ի նկատմամբ հետազոտված ՀՀ քաղաքացիների թվաքանակի բաշխվածությունը ըստ ցրանց սեռատարիքային խմբերի և ըստ բնակության վայրի, 2008թ. հունվար-հունիս

(մարդ)

Տարիքը	ք.երևան		Այլ քաղաքներ		Գյուղեր		Ընդամենը	
	կին	տղամարդ	կին	տղամարդ	կին	տղամարդ	կին	տղամարդ
Մինչև 15	57	77	38	40	24	31	119	148
15-19	506	452	676	100	635	63	1817	615
20-29	6161	1171	5554	639	4221	408	15936	2218
30-39	2412	1026	1370	357	766	216	4548	1599
40-49	1464	883	590	315	352	197	2406	1395
50-59	950	782	384	244	173	132	1507	1158
60 և բարձր	265	400	115	125	73	105	453	630
Ընդամենը	11815	4791	8727	1820	6244	1152	26786	7763

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

ՄԻԱՎ-ի նկատմամբ հետազոտված ՀՀ քաղաքացիների թվաքանակի բաշխվածությունն ըստ սեռի, 2008թ. հունվար-հունիս

(մարդ)

	Հետազոտվածներ		Շճադրական		ՄԻԱՎ վարակակիրներ	
	կին	տղամարդ	կին	տղամարդ	կին	տղամարդ
ՁԻԱՀ-ով հիվանդի կամ շճադրականի հետ սեռական հարաբերություն ունեցածներ	30	17	10	7	10	7
ՄԻԱՎ-ով վարակակիր մայրերից ծնված երեխաներ	5	2	-	-	-	-
Թմրամիջոցների ներարկային գործածողներ	-	73	-	3	-	3
Հոմո և բիսեքսուալներ	2	85	-	2	-	2
Սեռավարակներ ունեցողներ	130	45	1	1	-	-
Անկանոն սեռական կյանք վարողներ	21	5	-	-	-	-
1 ամսից ավել արտերկրում գտնվածներ	33	21	-	9	-	8
Դոնորներ	3761	3690	2	2	-	-
Հղիներ	19369	X	10	X	5	X
նրանցից` 15-24 տարեկան	10232	X	2	X	1	X
Ձիճճառայողներ	1	10	-	1	-	1
Ազատագրկման վայրերում գտնվողներ	30	77	-	2	-	2
Կլինիկական ցուցումներով հետազոտված մեծահասակներ	1892	1658	7	51	3	24
Անանուն հետազոտվածներ	107	134	2	3	1	3
ՁԻԱՀ-ով հիվանդի կամ շճադրականի հետ կենցաղային կամ բժշկական կոնտակտ ունեցողներ	13	4	-	-	-	-
Կլինիկական ցուցումներով հետազոտված երեխաներ	70	133	-	-	-	-
Այլ	1322	1809	-	5	-	2
Ընդամենը	26786	7763	32	86	19	52

ՄԻԱՎ-ի նկատմամբ հետազոտված օտարերկրյա քաղաքացիների թվաքանակի բաշխվածությունն ըստ սեռի, 2008թ. հունվար-հունիս

(մարդ)

	Հետազոտվածներ		Շճադրական		ՄԻԱՎ վարակակիրներ	
	կին	տղամարդ	կին	տղամարդ	կին	տղամարդ
ՁԻԱՀ-ով հիվանդի կամ շճադրականի հետ սեռական հարաբերություն ունեցածներ	1	-	1	-	1	-
Հղիներ	1	X	-	X	-	X
Ձիճճառայողներ	1	14	-	-	-	-
Ազատագրկման վայրերում գտնվողներ	-	1	-	-	-	-
Կլինիկական ցուցումներով հետազոտված մեծահասակներ	1	2	-	1	-	-
Անանուն հետազոտվածներ	-	1	-	-	-	-
Այլ	11	41	-	1	-	-
Ընդամենը	15	59	1	2	1	-

ՄԻԱՎ-ի նկատմամբ հետազոտությունների քանակական բաշխվածությունն ըստ քաղաքացիության, 2008թ. հունվար-հունիս

(միավոր)

	Կին	Տղամարդ
ՀՀ քաղաքացիների հետազոտությունների ընդհանուր քանակը	27974	8756
Օտարերկրյա քաղաքացիների հետազոտությունների ընդհանուր քանակը	17	59
Հետազոտությունների ընդհանուր քանակը	27991	8815